



kadınlarla dayanışma vakfı
women's solidarity foundation

KADINA YÖNELİK ŞİDDET

Ocak ve Şubat Ayı Raporu

2021

KADAV KADINA YÖNELİK ŞİDDET RAPORU

OCAK VE ŞUBAT AYI (2021)

HAZIRLAYANLAR

VAKA EKİBİ

Arzu Aydoğan
F. Fulya Dağlı
Zehra Karahan

TASARIM

Çağla Akdere

Dijital platformlar için hazırlanmış bu rapordaki veriler, kaynak gösterilerek kullanılabilir.

KADAV olarak toplumsal cinsiyete dayalı şiddete maruz bırakılan göçmen ve Türkiyeli kadınlarayönelik dayanışma/danışma, öncelikli çalışmalarımızın başında gelmektedir. Bu alanda deneyimlediklerimizi ve dayanışma içinde olduğumuz kadınların çeşitli deneyimlerini paylaşarak kadına yönelik şiddet ve buna karşı nitelikli önleyici ve koruyucu mekanizmalar geliştirilmesi ve bunlara eşit erişim sağlanması konularındaki ortak mücadelelere katkı sunacağımıza inanıyoruz.

2021 yılının Ocak ve Şubat aylarına ilişkin deneyimlerimizi, karşılaştığımız sorunları/zorlukları ve kazanımları aktarmak üzere hazırladığımız bu raporun yazım sürecinde Cumhurbaşkanlığı'nın İstanbul Sözleşmesi'ni kaldırmaya yönelik Kararnamesi yayınlanmıştır. İstanbul Sözleşmesi, şiddetle mücadele açısından kadınlar için yaşamsal bir öneme sahiptir. Kadına yönelik şiddetle ve ev içi şiddetle mücadele bağlamında hazırlanan en kapsamlı uluslararası sözleşme olan İstanbul Sözleşmesi esas alınmaya devam edilmelidir. Bu nedenle İstanbul Sözleşmesi'ne ilişkin uygulamada karşılaştığımız eksiklikleri ve/veya İstanbul Sözleşmesi'nin uygulandığı takdirde sağladığı kolaylıklara ilişkin gözlemlerimizi ifade etmeye devam edeceğimizi belirtmek isteriz.

Kadına yönelik şiddetle mücadele bağlamında göçmen kadınların deneyimleri göç, yoksulluk ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet olgularının kesiştiği bir gerçekliğe işaret ediyor. Bu açıdan gerek göç politikaları ve kadınların hukuki statüleri, gerek kadın emeği politikaları ve kadınların istihdam edilme olanakları, gerek kadına yönelik şiddetle mücadele politikaları ve gerekse etkin önleyici/koruyucu mekanizmaların varlığı, kadınların eşit ve şiddetsiz bir hayat kurmaları mücadelesinde olmazsa olmaz önemli etkenler haline geliyor.

Yoksulluk, pandeminin ilk günlerinden itibaren yoğun şekilde tarafımıza ulaşan ekonomik destek talebiyle de gözlemlenebilen, göçmen ve Türkiyeli kadınların süredir yapısal bir sorunu olarak karşımıza çıkıyor. Pandemi sürecinde, bakanlıklar tarafından sağlanan yardımların kapsayıcı olmaması ve aksaması nedeniyle Geçici Koruma Kaydı altındaki kadınlar karantina günlerinde kira, fatura ve temel gıda masraflarını karşılayamadı. Yanı sıra kayıtsız kadınlar bu açıdan daha da büyük zorluklarla karşı karşıya kaldı.

Öte yandan hâlihazırdaki sosyal ve ekonomik desteklerden faydalanabilmenin önkoşulları, yalnız yaşayan çocuklu-çocuksuz kadınları kapsam dışında bırakmaktadır. Bu nedenle de pandemi boyunca kadınların ilçe belediyeleri ve büyükşehir belediyesi tarafından sağlanan gıda desteği gibi hizmetlerine erişimi bir kat daha önemli hale geldi.

İl Göç İdaresinin karantina dönemi boyunca kimlik kaydı ve güncelleme işlemlerini önemli ölçüde ertelemesi, göçmen kadınların hukuki statü ve dolayısıyla şiddetle mücadele mekanizmalarına erişiminin aksamasına neden olmuştur. Çeşitli illerde ancak istisnai durumlarda geçici koruma kaydı yapılması yönündeki uygulama, istisnaların belirlendiği hassasiyet kriterlerinde şiddetten uzaklaşmaya ve yalnız başına hayatta kalmaya çalışan kadınların etkin şekilde değerlendirilmemesi; kadına yönelik şiddetle mücadele açısından önemli bir eksikliği açığa çıkarmaktadır.

Ocak-Şubat ayları boyunca dayanışma içerisinde olduğumuz kadınların sosyal-ekonomik desteklere erişim süreçlerinde idarenin ve yetkililerin bilgilendirme ve

aydınlatma yükümlülüklerini gereği gibi yerine getirmedikleri için çeşitli hak kayıplarının yaşandığını gözlemlemiş bulunuyoruz. Yalnızca sosyal ve ekonomik desteklere erişim konusunda değil, resmi iş ve işlemlerinin birçoğunda kadınlar, yetkililer tarafından aydınlatılmadığı ve bilgilendirilmediği için hak kayıpları yaşadıklarını ifade etmektedirler. Özellikle anadili Türkçe olmayan kadınlar kamu kurumlarında tercüman eksiklikleri nedeniyle daha işin başında taleplerini dahi iletememektedirler.

Hem Türkiyeli hem de göçmen kadınlar, şiddet gördükleri evlilik ilişkilerini bitirmelerinin önündeki en önemli engellerin; ekonomik bağımsızlığa sahip olmamak, geçim kaynaklarına ulaşamamak ve çocuklarının velayetini alamayacaklarına yönelik tehditler olduğunu belirtiyorlar. Özellikle, geçici koruma altındaki Suriyeli kadınlar, Türkiye'deki yasalar bağlamında hangi haklarının olduğu, ne kadar korundukları hakkında devlet kurumlarından bilgi ve danışmanlık alamadıkları için erkeklerin çocukları vermeme ya da kaçırma gibi tehditleri nedeniyle boşanma yönünde adım atmamak daha da zorlanıyorlar.

Şiddetten uzaklaşarak bir hayat kurmaya çalışan kadınların güvenceli bir iş bulması, çocuklarını bırakabileceği ücretsiz kreşlerin olması gibi gerekliliklere ihtiyaç duymasının yanı sıra boşandıkları eşlerinden nafakalarını alamadıkları için baş etmeye çalıştıkları ekonomik zorlukların büyüdüğünü gözlemliyoruz. Diğer bir sorunda, Geçici Koruma altındaki Suriyeli kadınların boşanmalarının ardından kayıtlı oldukları ilde tek başlarına geçimlerini sağlamakta zorlandıkları için ailelerinin bulunduğu illerde onlarla yaşamak üzere talepte bulduklarında, bu taleplerin İl Göç İdareleri tarafından yazılı başvurularının işleme dahi konulmadan ve alternatif sunulmadan fiili olarak reddedilmesidir. Bu açıdan yalnız yaşayan çocuklu ve çocuksuz kadınların içinde buldukları durumun hassasiyeti göz önüne alınarak il kayıt işlemlerinin yapılması veya değiştirilmesi önemli bir ihtiyaç olarak önümüzde durmaktadır.

ŞÖNİM tarafından hukuki dayanağı olmayan fiili uygulamaları nedeniyle kadınların sığınağa yerleştirilme süreçlerinde yerleştirilmemek de dâhil olmak üzere, birçok zorlukla karşılaştığını gözlemliyoruz. Bu fiili uygulama ile sığınak talep edilen ilden farklı bir ilde ikamet ediyor olmak, Covid negatif testinin olmaması, çocuk sayısının çokluğu, failden şikâyetçi olmama gibi gerekçeler öne sürülerek kadınların sığınak başvurularının reddedilmesi söz konusudur. ŞÖNİM ile bir vaka özelinde yaptığımız görüşmede: Bakanlıktan aldıkları direktif doğrultusunda sığınaklardaki yığılmanın önüne geçmek sebebiyle ve yukarıda sıralanan gerekçelerle başvuruların reddedildiği bilgisine ulaşılmıştır.

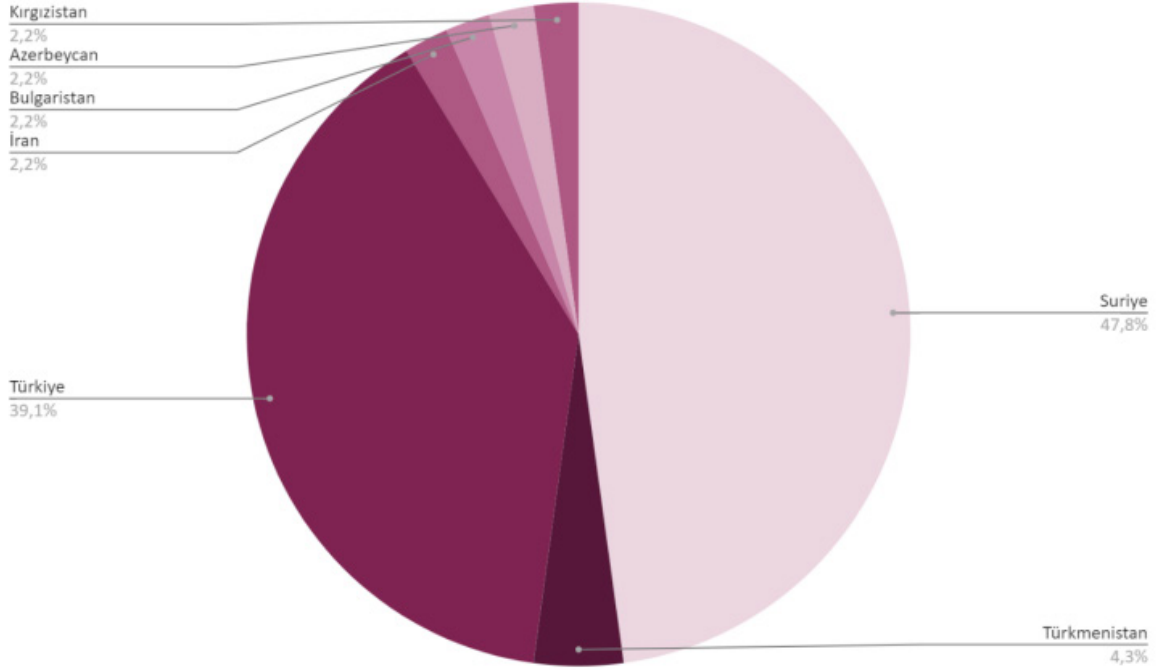
Bu da, İstanbul Sözleşmesi'ne göre yeterli kapasite, sayı ve nitelikte sığınakın olmadığı açık beyanıdır. Hal böyleyken yapılacak olan, bakanlık ve yerel yönetimlerin vakit kaybetmeden daha fazla sığınak açılması yolunda harekete geçmelerinin gerekliliğidir. Ayrıca sığınaklardaki yoğunluğu azaltmak üzere başka illere yapılacak sevk işlemlerinden ise ŞÖNİM sorumludur ve benimsenen bu uygulama şiddete maruz kalan ve hayatta kalmaya çalışan kadınların haklarının gasp edilmesiyle sonuçlanmaktadır.

Yine İstanbul Sözleşmesi'ne göre öngörülen Tecavüz Kriz Merkezleri/Cinsel Şiddet

Kriz Merkezlerinin açılarak, cinsel şiddete maruz bırakılan kadınların koruma, sağlık, psiko-sosyal ve hukuki destek ihtiyaçlarının ivedilikle giderilmesinin aciliyetidir. İlk tıbbi müdahale ve delillerin toplanması, varsa gebelik ve cinsel yolla bulaşan hastalık risklerine müdahale edilmesi, ifade işleminin uzmanlar eşliğinde ve sürecin her aşamasında tekrar anlatma zorunluluğu yaratmayacak şekilde bir kere alınması, psiko-sosyal ve hukuki danışmanlık verilmesi gibi akut müdahalelerin örseleyici olmayacak şekilde tek ve ilk elden yapılabilmesi cinsel şiddete maruz bırakılan kadınların güçlenmesi ve sürecin sağlıklı yürütülmesi için gereklidir. Bu uygulamanın eksikliğinin yarattığı tahribat ve hak kayıpları, cinsel şiddet nedeniyle bize başvurmuş olan kadınların deneyimlerinde gözlemlenmektedir.

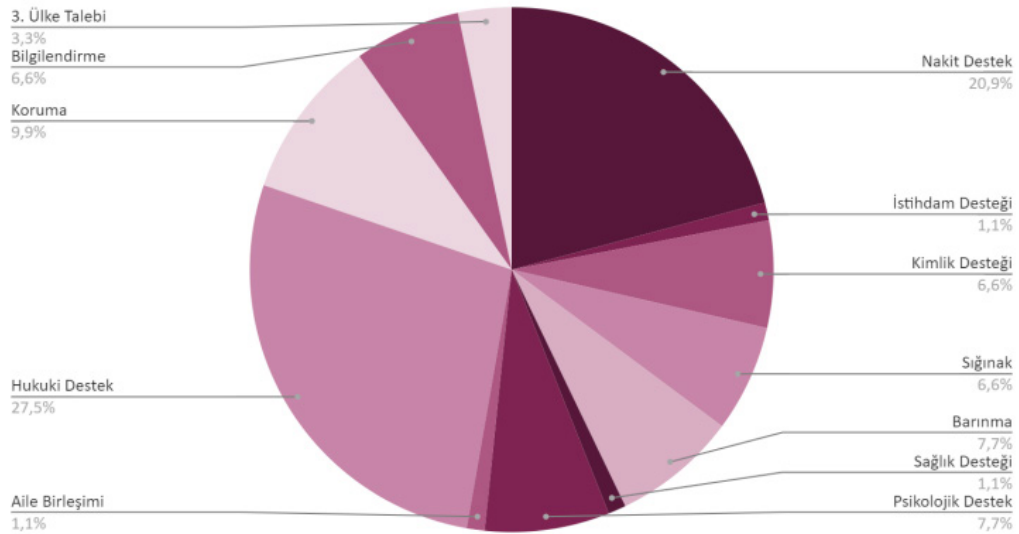
Ocak- Şubat ayları boyunca dayanışma içinde olduğumuz kadınların uyrukları ve taleplerine ilişkin grafikleri aşağıdaki gibidir:

2021'İN OCAK- ŞUBAT AYLARINDA KADAV'A ULAŞANLARIN UYRUĞA GÖRE GRAFİĞİ



2021 Ocak ve Şubat aylarında KADAV'a ulaşanların %47,8'inin Suriye, %39,1'inin Türkiye, %4,3'ünün Türkmenistan, %2,2'sinin Kirgizistan, %2,2'sinin Azerbaycan, %2,2'sinin Bulgaristan, %2,2'sinin İran, ve uyruklu olduğu gözlemlenmiştir.

2021'İN OCAK - ŞUBAT AYLARINDA KADAV'A ULAŞANLARIN TALEPLERE GÖRE GRAFİĞİ



2021 Ocak ve Şubat aylarında KADAV'a ulaşanların %27,5'inin hukuki destek, %20,9'unun nakit destek, %9,9'unun koruma, %7,7'sinin barınma, %7,7'sinin psikolojik destek, %6,6'sının sığınak, %6,6'sının kimlik desteği, %6,6'sının bilgilendirme, %3,3'ünün 3. ülke, %1,1'nin aile birleşimi, %1,1'inin istihdam desteği, %1,1'nin sağlık desteği talepleri olduğu gözlemlenmiştir.

Ocak ve şubat ayları boyunca dayanışma içinde olduğumuz kadınların deneyimleri ve gözlemlerimizin bir kısmını aşağıda paylaşıyoruz:

● ŞÖNİM'e başvurduğunu ancak çocuklarının yaşlarının küçük olması ve sığınakta yer olmaması gerekçesiyle başka bir kuruma sevk edeceklerini söylediklerini aktaran bir kadın, sevke ilişkin herhangi bir geri dönüş alamadığını belirtti.

● Kardeşi için kurumumuz ile iletişime geçtiğini söyleyen bir erkek sığınağa yerleşen kardeşi hakkında sığınaktan bilgi aldığını aktardı.

● Kaldığı sığınaktaki görevli rehber tarafından psikolojik destek almasının velayet alma yönünde sorun teşkil edeceği şeklinde bilgilendirilen kadın, psikolojik destek almak ile ilgili çekinceleri olduğunu beyan etti.

● Evlilik süresince erkek tarafından fiziksel şiddete uğradığı için boşanan ve güvenlik sebepleriyle şehir değiştiren kadın, can güvenliğinden endişe etmesi sebebiyle eski kocasına karşı gizlilik ve koruma kararı çıkarttığını, koruma kararının tebliğ edilmesiyle hangi ilde yaşadığının anlaşıldığını ve bu durumun içinde bulunduğu riski arttırdığını söyledi.

● Maruz kaldığı şiddet sebebiyle boşanmak isteyen kadın, bunun için

adliyeye gittiğini ancak herhangi bir bilgi edinemediğini belirtti.

● Bir kadın, maruz kaldığı cinsel şiddet sebebiyle dava açıldığını ancak failin psikiyatrik tanısı olması sebebiyle herhangi bir işlem yapılmadığını beyan etti.

● Gördüğü şiddetten dolayı 6284 sayılı kanun kapsamında koruma talebiyle ilgili baronun adli yardım bürosuna başvuran kadın, üzerine kayıtlı taşınmaz mülk kaydı olduğu gerekçesiyle avukat desteği sunulmadığını belirtti.

● Resmi olarak boşanmasının üstünden 2 yıl geçmiş olmasına rağmen kimliğinde hala evli ibaresi yazılı olan geçici koruma kaydı altındaki kadın mahkeme ve avukatı tarafından kimlik güncellemesi konusunda kendisinin hiçbir şekilde bilgilendirilmediğini belirtti.

● Göçmen bir kadın ilgili baronun adli yardım bürosunda tercüman bulunmaması nedeniyle doğrudan başvuru yapamadığını aktardı.

● Göçmen bir kadın İl Göç İdaresi'nin resmi randevu sisteminden randevu alınamadığını belirtti.

● Bir kadın, boşandığı eşinin çocuklarının velayetini alabilmek için çocukların kadın tarafından fiziksel şiddete maruz kaldıklarını öne sürdüğünü ve Sosyal İnceleme Raporu hazırlamak üzere görevlendirilen ilgili sosyal çalışmacının kendisi ile görüşme yapmadan sosyal inceleme sonucunu mahkemeye sunduğunu beyan etti.

● Sosyal Hizmet Merkezi'nden aldıkları nakit destek ile hayatlarını

idame ettirdiklerini beyan eden bir kadın, nakit desteğin tanımlanmasından 1 yıl sonra şartları taşımaya devam etmesine rağmen bilgilendirme yapılmadan desteğin çekildiğini aktardı.

● Tanıdığı bir erkek tarafından kamusal alanda cinsel taciz ve fiziksel şiddete maruz bırakılan bir kadın, polise gittiğinde olaya iki kişinin kavgası gibi muamele edilerek karşılıklı şikâyetlerinin alındığını ve kendisinin polis tarafından 6284 Sayılı Kanun kapsamındaki hakları ile ilgili bilgilendirilmediğini belirtti.

● Daha önce maruz kaldığı cinsel taciz sebebi ile psikolojik destek almak üzere yaşadığı ilçe belediyesinin Aile Danışmanlığı'na talepte bulunduğu ise, yoğunluk nedeniyle şu an bu desteği sağlayamayacakları, ancak listeye alabilecekleri yönünde bilgi verildiğini paylaştı.

● Tecavüze maruz bırakılan bir kadın, eşi tarafından bu olay nedeniyle suçlandığını ve şiddete maruz kaldığını, bu süreçte kendisine sunulan bir psikolojik desteğin de olmadığını ancak, buna çok ihtiyacı olduğunu belirtti.

● Evdeki değerli eşyaları ve nakit parayı alıp evden ayrılan eşine karşı boşanma davası açmak için KADAV'a ulaşan bir kadın özellikle velayete ilişkin detaylı bilgilendirme aldıktan sonra, karşı tarafın çocuklarla belirli zamanlarda görüşme hakkı olduğunu öğrenince, bu durumda eşinin sırf kendisine zarar vermek uğruna çocukları kaçırmak isteyeceğine yönelik kaygısı nedeniyle dava açmak istemediğini belirtti.

● Bir kadın eşi tarafından cinsel

içerikli fotoğraflarını kullanarak tehdit edildiğini beyan etti.

● Eşinin ilk evliliğinden olan çocukları tarafından ayrımcılığa maruz kalan geçici koruma kaydı bulunan kadın, evlilik yoluyla T.C. Vatandaşlığı için başvuru yaptığını, ancak maruz kaldığı ayrımcılık ve ekonomik kaygılar sebebiyle vatandaşlık başvuru sonucunu beklemeden boşanmak istediğini söyledi.

● Bir kadın, maruz kaldığı şiddet sebebiyle boşanmak istediğini ancak ekonomik kaygılarını bertaraf etmeden bu süreci başlatamayacağını beyan etti.

● Toplumsal cinsiyete dayalı şiddete maruz kalması sebebiyle boşanmak istediğini söyleyen kadın, sosyal ve ekonomik kaygılar nedeni ile süreci başlatamadığını aktardı.

● Geçici koruma kaydı olan bir kadın, ekonomik sebeplerle kız çocuğunun eğitimine devam edemediğini söyledi.

● Yalnız bir anne olan kadın, çocuklarını bırakabileceği kreş desteği olmadığı için çalışmadığını ve herhangi bir sosyal destekten faydalanamadığını belirtti.

● Hassasiyet kriterleri taşımasına rağmen İl Göç İdaresi tarafından İstanbul'a Geçici Koruma Kaydı yapılmayan yalnız anne olan bir kadın, İl Göç İdaresi tarafından herhangi bir ekonomik ve sosyal hayata katılım imkânı olmayan başka bir şehre başvuru yapmasına ilişkin yönlendirildiğini belirtti.

● Kızlarının hasta olduğunu söyleyen kadın, tedavi için gerekli olan ilaçları devletin karşılamadığını ve kendisinin de ekonomik

sebeplerle ilaçlara erişemediğini beyan etti.

● %72 oranında engelli olan kocasının bakım yükü ile sorumlu olan kadın, engellilik maaşı ve evde bakım parası için yaptığı başvurusunun İdare tarafından bilgilendirilmeden gerekçesiz olarak reddedildiğini beyan etti.

● Çocuğunda konuşma geriliği olduğunu beyan eden bir kadın rehabilitasyon, eğitim, sağlık ve sosyal destek hizmetlerine erişebilmek için hangi kurumlara başvurabileceğini bilmediğini belirtti.

● Bir kadın, Irak'ta boşanmış biri olarak yaşayamadığı için Türkiye'ye gelmek zorunda kaldığını aktardı.

● Şiddet gördüğü eşinden ayrı yaşamaya başlayıp ailesinin yanına dönen geçici koruma kimlik sahibi bir kadın, eşi tarafından çocuğunu kaçırmaya, ailesine zarar verme ve kendisine şiddet uygulama tehdidi olduğunu aktardı, akabinde çocuğunun velayetini alamayacağına yönelik kaygısı nedeniyle eve geri döndüğünü belirtti.

● Eşi tarafından kız çocuğunun zorla evlendirilmek istenmesi ve şiddete maruz kalması sebebiyle eşi ile yaşadığı evi terk eden kadın, boşandıktan sonra ekonomik ve toplumsal kaygılar nedeniyle yalnız yaşamayacağını belirterek evine dönme kararı aldığını aktardı.

● Silahlı ve kendisini ölümle tehdit eden eşinin şiddetinden kaçarak can güvenliği riski nedeniyle başka bir şehre gelmiş olan bir kadın, çocukları ile birlikte sığınak talebiyle en yakın İlçe Emniyet Aile İçi Şiddet Bürosu'na başvurduğunu, eşinin yakınlarını da ölümle tehdit ettiği

için şikâyetçi olmaktan çekindiğini ve memurların ŞÖNİM ile yaptıkları görüşme neticesinde sığınak yerleştirmesinin mümkün olamayacağını belirterek iki çocuğuyla birlikte sokağa çıkma yasağı olan bir saatte emniyetten herhangi bir işlem yapmadan uzaklaştırıldığını aktardı. Bunun üzerine ilgili Aile İçi Şiddet Bürosu memurları, ALO 183 ve ŞÖNİM ile yapılan görüşmeler neticesinde sığınağa yerleşme talebinin alınmamasının gerekçesi olarak kadının başka bir ilden gelmiş olması, yaşadığı şiddet nedeniyle henüz şikâyette bulunmuyor olması, Covid testinin olmaması ve sığınakların dolu olması öne sürülmüştür. Bu fiili uygulamanın İstanbul Sözleşmesi ve 6284 Sayılı Kanun ile ilgili mevzuata aykırı olduğunu belirtilerek yaptığımız ısrar sonucunda kadın tekrar emniyete çağrılarak şikâyette bulunması koşuluyla ŞÖNİM tarafından sığınak yerleştirilmesi yapılmıştır. Bu hukuksuz uygulamaya ilişkin ŞÖNİM hakkında CİMER'e yaptığımız başvurunun sonucunda verilen cevapta başvuran kadının direkt talebi alınmış ve yerleştirilmesi yapılmış gibi bir sürecin aktarıldığı ve esas ihbar konusu olan fiili uygulamanın değerlendirilmediği görülmüştür.

● Suriye'de resmi olarak boşanmış olan bir kadın, boşanma kararında çocukların velayetine ilişkin düzenlemenin olmadığını ve eski eşi ile ailesi tarafından çocuklarının kendisinden kaçırdığını belirtti. Çocukların velayetini almak isteyen kadın Adli Yardım Bürosu'na yaptığımız yönlendirmenin üzerine kendisine atanan avukat ile velayet davası işlemlerine başladı.

● Boşandığı eşinden nafakasını alamadığını belirten bir kadın, icra takibi yoluyla nafakasını

alabilmesi konusunda desteklendi.

● Boşanmış olan bir kadın, boşanma tarihinden beri karşı tarafın nafaka yükümlülüğünü yerine getirmediği için zorlandığını beyan etti. İcra yoluyla nafakasını alabilmesi için gerekli destek sağlandı.

● Nafakasını alamadığını belirten bir kadın, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne başvurduğunu ve icra yoluyla nafakasını alabilmesi için yönlendirildiğini belirtti.



kadınlarla dayanışma vakfı
women's solidarity foundation

KADINLARLA DAYANIŞMA VAKFI

0212 251 58 50 | kadav.org.tr | info@kadav.org.tr
[facebook.com/ KADAVistanbul](https://facebook.com/KADAVistanbul) | [twitter.com/ Kadavist](https://twitter.com/Kadavist) | instagram.com/kadav.tr